

ERDÉLYI GAZDA

AZ ERDÉLYI GAZDASÁGI EGYLET

Megjelenik minden kedden egy iven és az egyleti tagoknak ingyen küldetik meg.

Nem tagok egész évre 2 frttal fizethetnek elő, féléves előfizetés el nem fogadtatik.

HIVATALOS

KÖZLÖNYE.

Pénz- és értékküldemények az ERDÉLYI GAZDA KIADÓ-HIVATALÁHOZ, a lap szellemi részét illető közlemények az ERDÉLYI GAZDA SZERKESZTŐSÉGÉHEZ czimzendő.

A hirdetési díjazabélyzatot lásd az utolsó lapon

Szerkesztő bizottság: elnök **Dr. Berde Áron**; **Girsik János**, **Szabó Sámuel**, **Szentgyörgyi József**, **Vörös Sándor**
felelős szerkesztő: **Gamauf Vilmos**.

Tartalom: Örömhír. — Szarvasmarhát vagy lovat használjunk igavonásra? R. K. — A mihez a gazdának érteni kell. III. Cyankáli. — Kübler eljárása az ecetes borok gyógyításánál. Molnár István. — Egyleti mozgalmak: Vá. ülés ápril 7-én. — Helyreigazítás és kiegészítés. — Értesítés. — Egyv. leg: Mellékletünk. Elhalasztott pincze-egyleti közgyűlés Lóvásár és lódíjazás. Mehészeti káté. Gyászhir. Amerikai szőlőmagvak. — Vidéki gazd. tudósítás: Medgyes. — Üzleti heti szemle. — Piaczi árak. — Hirdetések. —

ÖRÖMHÍR!

Báró Kemény Gábor, földmivelés-, ipar- és kereskedelemügyi m. kir. minister ur következő sürgönyt intézte az erdélyi gazdasági egylet alelnöke, Szabó Józsefhez:

„Az erdélyi gazdasági egyletnek reám nézve igen megtisztelő bizalmát, melylyel engem elnökévé megválasztani szives volt, köszönettel fogadom és felkérem alelnök urat, ezt a gazdasági egylettel oly hozzáadással közölni, hogy az egylet hazafias törekvését lehetőleg előmozdítani mindenkor kész vagyok. Báró Kemény.”

E sürgöny még a közgyűlés napján, ápril hó 11-én déli 1 óra 50 perczkor lett Budapesten feladva s már 2 óra 10 perczkor ide is érkezett, de miután innen Szász-Fenesre ment, lapunk mult számából megkészt.

Szarvasmarhát vagy lovat használjunk igavonásra.

A rendes gazdasági munkákat a szarvasmarhák ép úgy végzik, mint a lovak; de könnyű talajon az eredmény és a

munka mennyisége jóval kevesebb; kötött, nehéz talajon többé-kevésbé egyenlő, eltekintve attól, hogy a lovakkal végzett munka drágább, már vételők is jóval többre kerül, mint az ökröké, emelik még a költségeket a hám beszerzés, vasalás, mely ökröknél rendes körülmények között elmarad. Ha az ökör dolog nélkül hever, értéke azon irányban emelkedik, a melyben a lóé hasonló körülmények között apad. A lovak takarmányozása többre kerül, mint az ökröké, lehet ugyan igás lovat is szem nélkül tartani, de akkor nehéz kötött talajon kevesebb munkát végez, mint az ökör s ép ezért csak az az előny marad fenn, hogy lovakkal totyvást dolgozni lehet, a nagy meleget jobban kiállják és jeges úton is használni lehet.

Az ökrök takarmányozása azért is olcsóbb, mert oly időben, midőn nem dolgoznak értékük emelkedik, felépülnek s azokat eladva, gyakran haszon mellett másokat vehetünk. Lovakkal ezt nem igen tehetni, mert jó igás-lovat nehezen vehetünk.

Lovaknál a veszély is nagyobb, mert több betegségnek vannak alávetve, mint az ökrök, noha a keleti marhavész felépése óta ezt határozottan állítani nem lehet.

Fuvarozásokra, különösen köves úton, mondhatni csakis a ló alkalmas. Ha ökreinknek baja esik pl. lábtörés, ficzamosítás stb. azokat habár kárral is, de értékesíteni lehet, míg hasonló esetben a lovaknál a bőrrel kell megelégednünk, mely sokkal olcsóbb, mint az ökröbőr.

Nagyobb és rendszeres gazdaságokban a jármos ökrök mellett igás lovak is tartatnak, melyek a nélkülözhetlen fuvarozásokat végzik és különösen boronálásra igen jól használhatók, mert sebesebb járásuk lévén a borona tökéletesebb munkát végez, de egy járvány esetén is jó ha ökör és lófogattal rendelkezünk, miután a két állatneműl ritkán fordul elő ugyanazon baj s így vagy az egyik, vagy pedig a másik használható.

Kis terjedelmű gazdaságokban teheneket is lehet előnyösen jármazni, de ezek természetes több kiméletet, jobb gondo-

zást és jobb takarmányt igényelnek, kivált ha azt akarjuk, hogy tejben se veszítsünk. Mihelyt azonban rendes, fárasztó munkát kell végeztetni, megszűnik a haszon, mert tejben sokat veszítünk. Nagy gazdaságokban a teheneket legfeljebb takarmány szállításra használják föl, így a tej mennyisége sem apad s nem vontunk el jármás ökröt gazdasági nehezebb munkáktól.

Az elmondottakból ítélve, rendes körülmények között inkább használjunk ökröt, mint lovat igavonásra.

Még pár szóval említést érdemel az, hogy a fiatal jármózt kimélni kell, nehogy elcsigázás által elcsenevésszen. Óvakodni kell a korai s káros befogástól.

Legtöbb erőt fejtenek ki jármossaink az 5 évtől kezdőleg 9 éves korukig, ezentúl már lustulnak, nehezednek.

Tulságos vén állatokat nem tanácsos jármazni, mert néha annyira leromlanak, hogy feljavítani sem lehet, legalább nem haszonnal. Eladásuk is bajjal jár.

Teheneket ellés előtt 6—8 héttel meg kell kimélni a járomtól, legalább rud mellé ne fogjuk, mert könnyen kaphat útest, mely elvetélést okoz.

R. K.

A mihez a gazdának érteni kell.

III.

II. Összehúzó és zsongító gyógyszerek.

Mindannyian nagyon jól tudjuk, hogy ha timsót veszünk szájunkba nyákhártyája összehúzatik és szárazabb lesz; valamennyi összehúzó szernek ilyen hatása van. A vaczkor, a gubics, a vörösbor összehúzólag hatnak, mivel csersavat tartalmaznak stb. Ha az összehúzó gyógyszerek hatásos anyagai a gyomorból a vérbe jutnak a test minden szövetét összehúzzák tömöttebbé teszik — mint mondani szoktuk — zsongítják és ezért a légutak és az ivarszervek katarrhusos bajainál adagoltnak, hogy az igen sok nyák elválasztást megszüntessék. A mellhártya, hashártya bizonyos vízkórral járó betegségeinél a vizenyős — savós — elválasztásokat szintén apasztják. A test szöveteinek zsongítása céljából csak az ugynevezett növényi összehúzó szereket szokták adni.

Az összehúzó szerek mind a gyomorban és belekben vagy ha a húgycsőbe, az orrüregbe vitetnek — éppen úgy, mint a hogy láttuk a timsóról a szájból — a nyákhártyákat kiszárazítják, azaz összehúzzák és a felesleges nyák elválasztást megszüntetik; ezen okokból használjuk a hasmenés ellen az összehúzó szereket. Ha valamely seb vagy fekély igen erősen gonyed, sok és hig geny foly belőlük összehúzó szereket alkalmazunk; ha a vadhus valamely seben nagyon bujálkodik, összehúzó szerekekkel a bujálkodást megszüntethetjük, a vadhust eltávolítjuk.

A növényi összehúzó-zsongító szerek közül a csersav — tannin — tartalmuk miatt a fűzfa-kéreg, a tölgyfa-kéreg és a gubicsot használjuk. Ezeket beszerezni kell. Ugy belsőleg, mint külsőleg a szárított kérget összetörve por alakban szoktuk használni vagy erősebb-gyengébb főzetet készítünk olyan formán, hogy 30 gramm kéregre 500 gramm vizet számítunk félóráig főzve. A port belsőleg labdac-

nak elkészítve adják; külsőleg tisztán vagy faszénporral keverve reá hintik a genyedő sebre, fekélyre stb. A főzetet beöntjük és külsőleg borogatásra, mosásra használják.

Belsőleg a gyengébb fűzfa-kérget ajánlom; ebből, valamint a többiekből is n. a. 10—15 gramm, k. a. 1—5, k. á. 0-30—0-60 gramm vehetünk 2—3-szor napjában.

Igen hosszú ideig belsőleg használni az összehúzó szereket nem jó; ha a bélsár fekete színű lesz és nagyon kemény, felhagyunk velök, mert különben az állat étvágya egészen elromlik. A most említett növényi szerek árát ide írni teljesen felesleges, mert hiszen mindenütt kaphatók.

Az ásványi összehúzókat közül:

A rézgálicz vagy zöld vitriol külsőleg sebek, fekélyek, levedző bőrfelületek kiszárazására vízzel 1:8—12 arányban, ha porrá törve reáhintjük a bujálkodásokra vagy fekélyre roncsoolja, edzi azokat; pata operatióknál, genyedő patasebeknél, nyír rothadás esetén stb. 2 rész rézgálicz, 12 rész borecetet és 2 rész olomecetzől álló keverék igen jó eredménnyel használható. Ára 40 kr. kilogrammonként.

A timsó épen úgy használható, mint a rézgálicz, de sokkal szelidebben hat; hatása és használata összeesk a növényi összehúzó szerekkel. Ára 18—32 kr. klgm.

Az ólom-cukorra vagy az ólom-cetzetre, inkább az utóbbira nagyon nagy szükségünk van különösen ott és akkor, mikor összehúzólag, de egyszersmind hűsítőleg, lobellenesen akarunk hatni. Friss felhorzsolásokra, nyereg, szerszám, járomtörésre alig van jobb szer, mint az ólom-cezet 50 rész vízzel főlhigitva; ha az ígás lovak, az ökrök kénytelenek voltak esőben dolgozni, mikor haza jönnek jól ledörgöltetjük azokat és a járom-élt, a mart és szügyet ólom-cezet oldattal borogatjuk, vagy 2—3-szor megmossuk, 1 rész ólom-cezet és 4 rész faolaj igen jó kenőcsöt adnak égési sebekre.

Az ólom-cukorból 1 részre 50—100 grm. vizet szoktak venni a szerint, mint erősebb vagy gyengébb oldatot akarunk. Ára az ólom-cukornak 80 kr, az ólom-cetzetnek 80 kr; okvetlenül szükséges megjegyezni, hogy mind a kétszer mérges. A most ismertett szerekből elég lesz 250 grammot beszerezni. —

III. Illóolajokat tartalmazó gyógyanyagok.

Az ezen csoportba tartozó illatos füveket, fűszeres magvakat legtöbb jóra való, régi módi háztartásban feltaláljuk. Kelmes szagukat bizonyos illóolajoktól nyerik és ezeknek az illóolajoknak a jó hatását célozzuk; miért is jól elzárva kell őket eltenni, különben elszárl belőlük az illóolaj és nem fognak használni. Legjobb évről-évre frissen gyűjteni azt, mit az erdő, mező és a kert ingyen adnak.

a.) Bodzavirág, hársfavirág; teája mind a kétőnek megizzasztja a páciens, épen úgy a

b.) Szekifüvirág — Matricaria Cheimomilla-ból készült. Ennek hatása továbbá görcs csillapító is és ezért hasfájdalmak, hülési kolika és húgy hólyagnak görcsös elzárulása esetén, valamint ha az anyaméh szája összehúzódva van,

jó sikerrel használható; mindenben megegyezik a fodormentával és helyettesítheti. Óránként, vagy ha kevésbé sürgős minden 2—3-ik órában adunk egy beöntést, $\frac{1}{5}$ litertől egész 1 literig az állat nagysága szerint.

c.) A köménymag igen jó szélhajtó; az anizs és kapormag a tejet szaporítják; a petrezselyemmag és a vízi-bősövény magvai — Phellandrium aquaticum — a vesékre hatva szapora és bővizelést okoznak. Különböző ezek a magvak valamennyien a tápcsatornát élénkebb működésre indítják és a légutak nyákhártyáinak elválásait szabályozzák. Összetörve labdacokban, nyelet vagy ötelék gyanánt szoktuk beadni és egy n. á. 20—40 gramm, kn. á. 5—10 gram; k. á. 1—2 grammot 2—4-szer naponként számítunk.

d.) Fenyőbogyók a Juniperus communis boroka fenyőnek gyümölcsei. Ezekről mondja Zürn, hogy egy gazdaságban sem szabad hiányozniok, annyira kitűnő és sokféle gyógyhatásuk van. Használjuk hughajtás czéljából különösen vízköros nyavalyáknál például ha sok állás miatt, vagy bármi más okból a mellen, a hason, vaszorán, a végtagokon lágy, ugynevezett vízenyős daganatok keletkeznek; az étvágyat fokozzák, erősítik; a nyákhártyák elválását szabályozzák.

A fenyő-bogyót használatkor jól összetörjük és magára vagy más szerekkel labdacot, nyeletet készítünk, 1 klgammnyit elég lesz beszerezni, mivel hogy az idővel veszít erejéből; ára 1 klgárnak 16 krajczár.

Itt, ezen gyógyszerekkel kapcsolatban van helyén megösmernedni a terpentín olaj és a kámfor-szeszszel.

e.) A terpentín olajat belsőleg ugyanazon betegségek alkalmával szoktuk adni, mint a mikor a fenyőbogyók vannak javálva. A terpentín azonban gyorsabban hat, kiválóan gázhajtó hatása van és ezért például a dobkör ellen 2—3 adag egymásután adva, jót eredményez. Egy nagy állatnak adagonként 10—15 grammot veszünk vízzel, korpafőzettel vagy közönséges olajjal jól összerázva — külsőleg, a külbőr izgatása czéljából vagy hogy meghülés miatt megmerevedett izmokba friss életét hozzunk stb. befecskendezésre szokták a terpentín olajat használni. A lefecskendeztet rész szalmacsutakkal, posztóval azután jól szárazra kell ledörgölni. A könnyesebb, finom bőru izgékony lovak közül igen sok nagyon érzékeny a terpentín olaj iránt; a lefecskendezés után majdnem a dühösségig nyugtalanok lesznek: ilyen esetekben locsoljuk le hideg vízzel az állatot, vagy közönséges olajjal kell lemosni a terpentín olajat, nehogy baj essék a jószágban. Megkeményedett hideg daganatok felpuhítására, elenyésztése czéljából terpentín olajat szoktak az illető részre bedörgölni. Ha tojássárgájával vagy mézzel egyenlő részben összedörgöljük, egy gyengén izgató kenőcsöt kapunk, melytől a rosszul gennyedő, renyhesobek igen szépen gyógyulnak. 1 klgamm terpentínolaj ára 65 krajczár.

f.) A kámfor-szeszt a terpentínolaj minden külső bajnál jól helyettesítheti; leggyakrabban a kettőt összerázva

szoktuk használni. A kámfor-szesz nem izgatja annyira a lovakat. Ezt az igen jó szert magunk készíthetjük, ha 1 súly rész kámfort 10 annyi spiritusban föloldunk. Meg kell még itt említeni, hogy a kámforír (1 rész kámfor 4—6 rész disznózsirral jól összedörgölve) hideg tölgydaganatokra, tejesomókra kiprobált szer. A kámfor ára 1 frt 65 kr. klgként.

Bármely gyógyanyagot használunk a siker mindig és mindenütt a gyógyszer alkalmazásának módjától függ. Ha rossz móddal adjuk be a labdacokat akként, hogy az állat nagyobbára ismételtelen kihányja, a mit lenyelni kellene; ha a kenőcsöt a dagadt hely hosszú lompos szőrére mázsoljuk, a nélkül, hogy jól bedörgölnök: csak olyan „adtál uram esőt, de nincs köszönet benne.” Ezért, miután nagyon is sokszor látom meny nyire helytelenül bánnak a legtöbbször drágán fizetett szerekkel — szükségesnek tartom figyelmeztetni mind arra, mire a gyógyszerek beadásánál és azoknak másnemű alkalmazásánál ügyelni kell.

Az állat csak úgy van a gyógyszerek bevévésével, mint az ember, mint a gyerek. Ha nem kellemetlen, rossz izü vagy szagu könnyen beléje diktálhatjuk a patikát. Legegyszerűbb, ha elegendő mennyiségű liszttel és vízzel egy pépes, lágy tömeget gyurunk a gyógyszerből és azt egy kis falapáttal a kinyitott szájban a nyelvnek hátára kenjük. Sok állat kényeskedik és azt, mit egy másik erőltetés nélkül bevett, nem akarja lenyelni; ilyenkor keményebb tészttává gyurva a gyógyszert egy vagy több labdacot formálunk belőle — ép így járunk el, ha rossz izü vagy szagu szereket kell beadni — kívülről behintjük liszttel és talán kissé megsózzuk vagy megezukrozzuk mindeiket és beadjuk. A beadásnál egyik ember az állat fejét egyenesen előre és feltartja, a száját kifeszíti; a beadó pedig az állat tátott szájával szemben áll és balkezevel megfogja nyelvét, azt oldalt kissé kihuzza, másik kezével a labdacot — vagy egy pálczikára szurva — a nyelv tövére be a garatba tolja és abban a perczen, midőn kezét vagy a pálczikát kifelé huzza, a nyelvet is elereszti. Ha a folyadékban rendelt vagy elkészített gyógyszer beönteni kell — mint a hogy azt mindannyian tudjuk — egy jó erős üvegre, pléhből készült palaczkra vagy egy szarura van szükség; az állat feje színtén felfelé tartandó, sőt azt szükség esetén a gerendára vagy lajtorjára oda erősíteni kell, azonban vigyázattal, mivelhogy nagyon magasra kötni és erőltetni veszedelmes lehet; a száját azután kissé kifeszítve a beöntő edényt a fogatlan résznél a szájba toljuk a nyelv fölé és kisebb kortyokban beöntjük a beöntendőt, magára hagyva az állatot, hogy az egyes kortyokat lenyelje. Erössen köhögő vagy nehezen nyelő betegknél a beöntést nagy ügyelettel kell eszközölni; nem szabad egyszerre igen sokat beönteni; a fejet nagyon magasra tartani és erőltetni a dolgot, mert a gégefőbe, a torokba juthat a folyadék és ha nem is fullad meg tőle a patients bizonyára nagyon megsinli. Ennek a lehetősége külföldben minden beöntésnél előttünk áll.

Oly gyógyszereket, melyek büzősek, nagyon keserűek vagy másként kellemetlenek a szarvasmarhának, juhoknak, kecskének, ha csak lehetséges, mindig folyadék alakban kell beadni; így gyorsabban hatnak a szerek miután azonnal a negyedik

gyomorba kerülnek és nem zavarják a kórödzést: tudniillik a bendőbe jutott kellemetlen szagu és izü anyagot a bendő föbbi tartalmával együtt, szintén telkérödzni kénytelen az állat; nem szívesen teszi, a kórödzést beszünteti, miáltal étvágya romlik és rosszul táplálkozik.

A füstölésnek, a gönölésnek vagy párolozásnak részletes leírásával nem akarom az időt tölteni és a helyet elfoglalni, hanem igenis szólanom kell a gyógyszereknek, hidegviznek stb. a végbélbe és a hüvelybe való beadásáról, arról mit klistérozásnak, csőrözésnek mondanak. Közönségesen egy nagyobb fecskendőt szoktak e célra használni, pedig olcsóbb egyszerűbb, biztosabb és kevesebb veszéllyel jár a következő eljárás: Veszünk egy 1½ meter hosszú körülbelül 15 mmeter átmérő üreggel bíró gummicsovét, készítünk egy megfelelő vastag körülbelül 30—35 cmeter hosszú csapot szaruból vagy bodzafából és veszünk egy nagyobb tölcsért: a gummi-cső egyik végét a csapra huzzuk, a másikra jön a tölcsér; azután a csapot beolajozva bedugjuk a végbélbe — melyet előbb kézzel kitisztítani kell — vagy a hüvelybe, a tölcsért jó magasra föltartjuk, ha kell széket veszünk elő és a folyadékot a csövön át az illető helyekre folytatjuk. Mentől magasabbra tartjuk a tölcsért, annál biztosabban és annál mélyebbre hatol a folyadék.

Föltéve, hogy az orvos valami kenőcsöt rendelt egy dagadt testrésze, akkor, mint már említettem — nem elég azt csak oda mázolni, hanem jól bedörgölni kell és pedig, ha csak nem tiszta olaj, zsír vagy más ártatlan szerrel van dolgunk, egy posztó-bőr darab vagy lapos dugó segítségével; ellenkező esetben a csupasz kézzel dörgölő kárát vallja buzgóságának, különösen ha sebek stb. vannak kezén. Az erős szerekből álló kenőcs fölmarja vagy megmérgezi, földagadhat és súlyos baja támad. A kenőcsöt, főleg ha az sűrű és nehezebben szétdőrgölhető, helyre rakjuk és csak azután fogunk a szétdőrgöléshez. Ha valamely sebre vagy fekélyre stb. ödöz, erős, maró szereket kell alkalmazni, annak környékét előbb beolajozni szükséges, nehogy a szétfolyó szer az ép testrészeket is megtámadja. Ezen elővigyázat kicsinyesnek látszik és mégis fontos; sok kellemetlen váratlan bajt elkerülhetünk általa.

Cyankali.

Kübler eljárása az eczetes borok gyógyításánál.

Bár azt mondják a borászati doctrinaerek, hogy eczetesedő bornak egyáltalában nem szabadna egy pinczében sem léteznie: mindamellett alig van talán pincze, hol eczetesedni kezdő bor ne lett volna, vagy a jövőben ne lenne, ugy a kistermelő, mint a nagyobb üzletek pinczéiben. És pedig sokszor nem is a borkezelésben leli e baj eredetét; mint inkább egyéb a pinczekezelőn kívül álló körülményekben. Így pl. mai nap már ismeretes dolog, hogy nedves szüretkor, rothadtas szőlőfürtök már magukban véve tisztességes mennyiségű eczetsavat tartalmaznak.

Mach st. michelei intézeti igazgató tanár vizsgálataiból

ugyanis kitünik, hogy 1878-ban egy rothadt burgundi szőlőtábla mustjában 20% ézukortartalom és 11% savtartalomból 1.06% esett a tiszta eczetsavra. Pedig hát 1878-ban kiválasztani a vörös szőlőből a nem rothadtat annyi lett volna, mint Penelope vásznát szőni.

Sok vidéken azonban azon szokás divik, hogy a hordót a vevő borostól megveszi s a hordót 3—4 hónap mulva, nem ritkán félév mulva küldi vissza s kiürítéskor ki sem öblítette. Már most a ki azt hiszi, hogy kiforrázás- vagy kénezés által az eczetsav gombáinak (*Mycoderma aceti*) bacteriumait megölni sikerült s borát bátran szüri az ily visszatévedt hordóba: az 1—2 év mulva keservesen csalódhatnak. Ily hordóban a nevezett bacteriumokat vagy csak kiégetéssel, vagy legalább 15 perczig tartó s legalább két légnomású gőzzel lehet tönkre tenni. Szólhatnánk még a meleg pincze stb. befolyásáról is; de azt hiszem, ez fölösleges már a mondottak után is.

Elég az hozzá, hogy bornál kényesebb portéka nincsen s a legnagyobb figyelem s gondozás mellett is megeshetik, hogy eczetesedő borral lehet dolgunk. Ezzel ugyan nem igen szokott egy borász sem dicsekedni; de azzal már akár hány borügynököt, pinczemestert hallottam kérkedni, hogy az eczetes bort meggyógyítja. Mi jól ismerjük e gyógyításmódokat s tudjuk mit tartunk felőlök. A legtöbb „recipe“, melyet német és francia borászati szakművekben olvashatunk, csak a baj elpalástolását tanítja; de hogy a bajt megszüntetni nem képes, az kitünik onnét; mert minden recipe után a következő „Pythia“ papnőféle tanács olvasható: „Legjobb pedig az így kigyógyított bort mielőbb elfogyasztani.“ Az okosnak ennyi elég; a bölcsek... no ennek még ennyi sem kell!

Épen a napokban olvasom egy svájci folyóiratban, hogy Kübler bortermelő egy oly eljárásra jött volna, mellyel a bor legnagyobb részét még meg lehet menteni, akkor is, ha a baj már meglehetősen mértékben el is terjedt volna; mert hisz, ha csak a baj kezdetén lennénk: legjobb a bort pasteurizálni.

S midőn Kübler eljárását olvasom, ismét eszembe jut Columbus tojása; mert hisz ez eljárásra már régóta reá jöhetek volna azok, kiknek ily borokkal bajuk volt.

Kübler eljárása egyszerűen abból áll, hogy az eczetes bort csapra ütjük s a hordó tartalmának egy huszadrészét (tehát minden hectoliter után 5 litert) leeresztjük s ezt eczetnek használjuk el. A hordóban levő többi bor már nem igen eczetes. Ettől kezdve eresztünk le minden hectoliterről, még két litert s megköstöljük. — Ha van még kis eczetszaga vagy ize, ugy még eresztünk hozzá 2 litert s ezt mindaddig folytatjuk, míg bámulatunkra azt nem vesszük egyszerre csak észre, hogy a bor már semmit sem eczetes s teljesen egészséges.

Ekkor a lefejtett eczetes bort cselédeknek vagy munkásoknak használhatjuk fel s a pinczéből eltávolítjuk, vagy a mi még jobb, eczetet készítünk belőle. A többi s egészségesnek talált bort ellenben jól kénezett s tiszta hordóra fejtjük. Így egy hectoliter borból még 70—90 liter bort teljesen meg lehetne menteni.

Ezen megmaradt bor egy évig jól eláll; de ha több évre akarjuk eltartani, úgy pasteurizálni kell okvetlen; mert az eczet bacteriumai csak így ölethetnek meg s így lesznek képtelenek a bort bár csak hosszabb idő múlva is ismét rontani.

Egy évig azonban az így megmentett bor igen jól eláll minden felhevítés nélkül is s ez már magában véve is nagy nyereség.

Már most lehet-e ezen eljárásnak okszerű alapja? — fogják kérdezni tőlem olvasóim.

Mindenesetre van; mert minden borbetegség — keseredést és nyulósságot kivéve — a bor felületén kezdődik s innét húzódik rétegenként lefelé, úgy hogy Kübler szerint igen sok idő folyik el, míg egy hordó bornak csak fele is egészen megecsetesedik. A midőn tehát a hordót megcsapoljuk, nyitott akona mellett, a légnymás először a bor felső rétegét nyomja le a csaphoz s megromlott bor fog eleinte azon kifolyni; elébb-utóbb a jó bor is a csaphoz ér s ekkor zárjuk el a csapot s szakítjuk félbe a fejtést.

Nem babona —, nem is minden alapot nélkülöző eljárás tehát e szerint Kübler eljárása.

De hogy a Kolumbus tojására térjek vissza, vajjon Kübler ily tudományos elmékedések után jutott e felfedezéshez? Korántsem.

Ő egyszerűen a következő véletlen után jött e fontos felfedezésre: Egy frauenfeldi embernek egy hordó bora annyira megecsetesedett, hogy utoljára már a cselédek sem voltak hajlandók elfogadni. Ekkor eladta potom áron a bort öcsésének, ki azt el aharván a pinczéből vinni, elkezdte saját hordójába fejteti. Fejtés közben emberünk a bort többször megkostolta s azt tapasztalta, hogy a bor mindig jobb és jobb lesz, míg egyszerre a bor egészen jónak, egészségesnek tünt fel előtte. Felmegy a pinczéből bátyjához s elmondja neki, hogy mily jó vásárt csinált a borral; ime a bor legnagyobb része egészen jó. Csakugyan a most kóstolt bort bátyja is jónak találta. Az esetet elmondták a gazdasági egyesület elnökének Küblernek, ki megvizsgálván a dolgot, azt valónak találta s az eczetes bor ilyen gyógyításmódját a „Fr. Blätter“-ben közzé is tette.

Kübler ezen esetet ezután többször is észleltette s az eljárást is alkalmazásba vette s mindenütt hasonló sikerrel.

Kolumbus tojásáról eszembe jut Kolumbus sorsa is. Ő fedezte fel Amerikát s egy Amerigo Vespucci nevű kalandor után neveztetett el e világrész.

Igy ez eljárást is tulajdonképen egy frauenfeldi bortermelő fedezte fel s mégis Küblerféle eljárásnak hivatik; de ezuttal mégis jogosabban; mert a nyilvánosságra s a közhasználatba csakugyan Kübler által szivárgott ki. S én érdekesnek tartottam ezen eljárást lapunk terén melegebben ismertetni.

(Borászati lapok.)

Molnár István.

Egyleti mozgalmak.

Választmányi ülés 1882. april hó 7-én.

Tartott alelnök Szabó József elnöklété alatt, jelen voltak: Bárány Sándor t. elnök, Bárány Jósika Sámuel alelnök,

Girsik János, id. Bodor Pál, Demeter Károly, Tauffer Ferencz, Szenkowich Márton, Szentgyörgyi József és Lajos, Bodor Antal, Sárosy Pál, Finály Henrik, Dávid Antal, Berde Mozes, Zeyk József, Bárány Bánffy Dániel, Gróf Schweinitz Gyula, Sigmond Dezső, Vörös Sándor, Dr. Berde Áron, Bárány Bánffy Albert, Dr. Hintz György, egyleti pénztárnok, Molnár Sándor, egyleti ügyvéd és Gamauf Vilmos, egyleti titkár.

62. A martius 18-án tartott választmányi ülés jegyzőkönyve felolvasatván — tudomásul szolgál, a mai jegyzőkönyvnek hitelesítésére Dr. Berde Áron, Finály Henrik és Tauffer Ferencz tagtársak kéretnek fel.

74. Az állatkiállítás szakosztály alakuló közgyűlésének jegyzőkönyve — tudomásul szolgál.

75—78. Gróf Schweinitz Gyula és Gróf Bethlen Gergely évdíjas kötelezvényeiket további 6 évre megújíták; Simon Kálmán és Mózsás Sámuel urak pedig az évdíjas tagok közé lépni óhajtanak — örömmel fogadtatván, kötelezvényeik a pénztárhoz tételnek át.

79. Kertészeti szakosztály jelenti, hogy miután a köztelki kertesszé kinevezett German Ferencz időközben állásáról lemondott, utólagos jóváhagyás reményében Zonda Lászlót választotta meg, ki helyét még a folyó april hóban elfoglalhatja; — igazgató választmány Zonda megválasztását egyhangulag megerősíti.

80 Gámán nyomda számlája az első évnegyedben készített különféle nyomtatványokról — 50 frt 22 kral kifizetésre utalványoztatott.

81. Ministerium 274/eln. sz. a. a kincstári szállítók igazolványainak mikénti kiállítását tárgyzó körrendeletét küldi meg — előforduló alkalmakkor zsinór-mértékül fog szolgálni.

82. Ministerium 8210 sz. a. tudatja, hogy Ausztriában 9 drb nagy szarvasmarhánál többet egy vasuti waggonban szállítani nem szabad — lapban közlendő.

83. Ministerium 5431. sz. a. a phylloxerának ellentálló amerikai szőlőfajok magvait kísérletre kiosztai hajlandónak nyilatkozik — lapban közlendő.

84. Gallicziai gazd. egyesület a bika-állomásainkon gyakorolni szokott ellenőrzési rendszer iránt kérdést tesz — válasz adandó, hogy nálunk u. n. bika-állomások nem léteznek.

85. Győrvidéki gazd. egyesület előterjesztése egy kölcsönös kötelező állatbiztosító intézet létesítése érdekében — elvileg örömmel üdvözöltetett és bővebb tanulmányozásra s a jövő ülésre bevárando jelentéstételre a közgazdasági szakosztálynak adatott ki.

86. Lótenyésztársulat majus 5—8-áig tartandó lóvásárlásának és lódíjazásának programja — lapban megemlítendő.

87. Ugyanannak 1881-ik évi zárszámadása — tudomásul szolgálván, a 8 frt osztalék az egyleti részvény után felveendő lesz.

88. Gróf Bethlen Gergely indítványa folytán — kérelem fog intézteni a nmlgu ministeriumhoz, hogy a mező-hegyesi s fogarasi ménesek felesleges anyakanczáiból, valamint az erdély-

részi honvéd lovasezredek kiselejtett, de még tenyészképes kancaiból évente Kolozsvárt és esetleg felváltva más helyen rendes árverés tartassék.

89. A közgyűlési napirend megbeszéltetvén — a titkári jelentés meghallgatására Dr. Berde Áron és Girsik János tagtársak kérettek fel.

Hitelesítik :	Szabó József,
Berde Áron,	egyleti alelnök.
Tauffer Ferencz,	Gamauf Vilmos,
Finály Henrik.	egyleti titkár.

Helyreigazítás és kiegészítés.

Az egyleti tagok névsorát, mely lapunk 14-ik száma mellett küldetett szét és alulírottak hivatalos távollétében jelent meg, kérjük a következőleg helyreigazítani:

Kimaradtak:

Apor Károly báró M.-Vásárhely 100 ftos alapító.
Tolnay Gábor Ny.-Gálfalva 200 ftos alapító
1859-ben kifizette.

A névsor kiadása óta beléptek:

Békéssy Károly Kolozsvár évdíjas	1887-ig,
Gróf Bethlen Gergely	" " 1887-ig,
Mózsa Sámuel	" " 1887-ig,
Ritter Gusztáv K.-Monostor	" " 1887-ig,
Simon Kálmán Somkerék	" " 1887-ig,
Gróf Schweinitz Gyula Kolozsvár	" " 1887-ig.

A névsorba becsuszott netáni téves nevek vagy lakhelyek igazítását a legnagyobb köszönettel fogja venni s mindenkor köztudomásra hozni

Kolozsvárt, 1882. ápril hó 17-én.

Gamauf Vilmos,
egyleti titkár.

Értesítés.

Ezennel van szerencsém a kertészeti szakosztály t. tagjait értesíteni, hogy közelebbi összejövetelünk Szerdán ápril hó 19-én délután 4 órakor az egyleti köztelken fog megtartatni.

Ugyanekkor árverésre fog kerülni vagy negyedfélszáz csemete, nagyobbbrészt körte és kevés alma, továbbá néhány száz tő málna és egres.

Felkérem a szakosztály t. tagjait, hogy ezen árverést tudomásul venni, annak megtartását érdeklődő ismerőseikkel közölni s arra megjelenni sziveskedjenek.

Kolozsvárt, 1882. ápril hó 15-én.

id. Bodor Pál,
szakosztályi elnök.

EGYVELEG.

— Lapunk mai mellékletét: Dreher Ignác és fia előnyösen ismert budapesti gyárosok árjegyzékét melegen ajánljuk érdeklődő t. olvasóink szives figyelmébe.

— Az erdélyi pincze-egyletnek ápril 12-ére hirdetett közgyűlése a tagoknak kellő (20) számban való meg nem jelenése miatt, ápril 28-án délután 4 órára halasztatott. — (A tagok hiányos megjelenésének oka, néhai gr. Teleki Sámuel, épen azon órára eső temetése volt).

— Lóvásárt, lódíjazást, lóárverést és ügető versenyt rendez a „Lótenyésztés emelésére alakult részvény-társaság“ Budapesten 1882. május 5—8-áig. A díjazás május 5-én fog történni, az árverés május 6-án délelőtt 9 órakor kezdődik; végre május 8-án van az ügető verseny. A derék társulat napról-napra nagyobb tért hódít és működése már anyagilag is hasznot hajt, a mennyiben az 1881-iki üzletév kedvező eredménye megengedte, hogy minden 100 ftos részvényre 8 ft osztaték juthasson. —

— „Méhészeti Káté“ című pályamű, írta Kühne Ferencz jelent meg a Magyar országos méhészeti egyesület kiadásában, mely Knoll Károly akadémiai könyvtárosnál, mint az Egyesület bizományosánál kapható. Tekintve a méhészeti ügy fontosságát és annak hasznos voltát, különösen hazánkra nézve, igen szerencsés eszmének mondható, hogy a tevékeny egyesület a méhészeti elméletét és gyakorlatát könnyen feltehető módon, egyszerű kérdésekbe és feleletekbe foglalva, közrebocsátja és megvagyunk győződve, hogy ugy a kezdő, mint a gyakorlott méhész egyaránt örömmel fogja venni és haszonnal fogja olvasni hazánk gazdasági irodalmának ezen új jeles termékét. Mi e pályadíjjal koszoruzott művet, melyről az illető szakkörök igen elismerőleg nyilatkoznak s mely a bíráló urak ítélete szerint „felül minden eddig létező magyar méhészeti könyvet“, a méhészeti iránt érdeklődő közönségnek annál inkább ajánlhatjuk, mert jeles beltartalmán kívül még külső csin és olcsó ár által is kitűnik. A 13 ívnel többet tartalmazó és 28 ábrával ellátott műnek bolti ára csak 1 forint; (megrendelések ily áru példányokra Knoll Károly akad. könyvtárhoz Budapesten csimezendők;) a méhészeti és tanító-egyesületek tagjainak pedig 50 krajczárért bérmentesen küldetik meg, hogy ha a m. orsz. méhészeti egyesület igazgatóságához (a levél Kriesch János műegyetemi tanárnak címzendő) fordulnak. Egyes példányok megrendelése esetén legcélszerűbb, ha a megrendelő a könyv árát postai utalvány által előre beküldi, minthogy ily csekély áru könyv postai utánvétellel való meghozatala a magas vitelbér miatt nem ajánlható. —

+ Gyászhir. Schuster Nep. János, az I. magyar sertéshizlaló és kölcsönelőgező részvénytársulat vezérigazgatója s megteremtője f. év és hó 14-én munkás életét bevégezte. Béke hamvaira!

— Amerikai szőlőmagvak. A földmívelési miniszterium intézkedett, hogy Riparia sauvage, Elvira és Taylor amerikai szőlőmagvakból művelési kísérletekre 50—50 grammnyi mennyiség díjtalanul rendelkezésre bocsátassék azon egy feltétellel, hogy a művelés a központi utasítás szerint történjék és annak idején az eredményről jelentés tétessék. A jelentkezési határidő ugyan mártius hó 20-ára volt kitűzve, de miután

maga a rendelet is ennél később érkezett, az érdeklődők tán még most is részesülhetnek a fentnevezett, a phylloxerának elmentálló szőlőfajok magvaiból.

— Szarvasmarha-szállítás az ausztriai tartományokba. A bécsi cs. és kir. kereskedelmi ministerium elrendelte, hogy az előfordult állatkiuzás meggátlása végett egy vasúti négy kerekű kocsi legfeljebb kilencz darab nagy szarvasmarha rakható be. E rendeletről a magyar közönséget is azért szükséges értesíteni, nehogy azon költségnek és bajnak legyen kitéve, hogy Ausztriába szánt marhaküldeményét a határon túl kifogásolják és más kocsi rakják. —

VIDÉKI GAZDASÁGI TUDÓSÍTÁS.

Medgyes, 1882. április 13.

Husvét első napja óta, mely hóval köszöntött be, időjárásunk nagyon hűvös, mi a korán hajtani kezdett gyümölcsfáknak sokat ártott. A szőlők még nem kezdven hajtani, bennök kár nem esett. Esőnk rég óta nincs, ennek folytán a törökbuza vetés nagy bajjal jár; kertjeink is érzik az eső hiányát. Gabonáink még eddigelé szépek.

S z é k e l y.

Üzleti heti szemle.

(A „Pesther Lloyd“ nyomán.)

Gabona és gyapjupiacz Budapest, 1882. április 9-étől április 15 éig.

Buza szilárd üzlet, forgalom 85,000 metermázsa, ár 11.35 frt.

Rozs lanyha üzlet, forgalom 6000 metermázsa, ár 8 frt 20 kr.

Árpa szilárd üzlet, forgalom 8000 metermázsa, ár: takarmányárpa 7.35 frt, seres árpa 9 frt.

Zab szilárd üzlet, forgalom 3000 metermázsa, ár 7 frt 80 kr.

Törökbuza lanyha üzlet, forgalom 8000 metermázsa, ár 7.10 frt.

Gyapju. A múlt heti forgalom körülbelül 250 metermázsa rugott és pedig e adatott: egy tétel uradalmi, silányabb kártolt gyapju 79—80 frton, jobb minőségű bécsi egynyiratu 70—72 frton és hegyi kétnyiratu teli gyapju 84—85 frton.

G a b o n a - á r a k:

minimum és maximum: Budapest apr. 15. | Bécs apr. 15.

Buza	10.50 - 12.20 frt	10.95 - 13.30 frt
Rozs	7.90 - 8.40 frt	8.45 - 9.50 frt
Árpa, takarmány	7.20 - 7.50 frt	7.50 - 8.00 frt
Árpa, szeszfőzésre	7.75 - 8.25 frt	8.50 - 9.75 frt
Árpa, seres	8.75 - 9.25 frt	9.25 - 10.00 frt
Zab	6.50 - 8.10 frt	6.95 - 8.60 frt
Törökbuza	7.05 - 8.10 frt	7.35 - 8.20 frt

Budapesti marhavásár április 13-án. Összes felhajtás 943 db. nagy és 819 apró marha. Ebből eladott 10 db. bika, 517 db. ökör, 262 db. vágó tehén, 115 db. fejős tehén, 44 db. bival, 455 db. borju, 361 db. barány. Arak: bika darabonként 68—137 frt, ökör páronként 205—380 frt, vágó tehén páronként 130—290 frt, fejős tehén darabonként 80—175 frt, bival paronként 196—255 frt, borju darabonként 15—36 frt, barány páronként 4½—7 frt. Húsarak 100 kilonként:

ökörhús 50—53½ frt, tehénhús 48—51 frt, borjuhús 60—80 frt, bivalhús 45—48 frt.

Bécsi marhavásár április 11-ikén. Összes felhajtás 2169 drb és pedig 1357 drb. magyar, 245 drb. lengyel és 567 drb. német fajta, melyből 2131 drb. ökör, 27 drb. tehén, 17 drb. bika és 4 db. bival. Arak 100 kilonként: magyar hizó 52—62 frt, lengyel 54—58 frt, német 52—59 frt, tehén 49—51 frt, bika 50—52 frt, bival 49 frt. Lában darabonként 115—250 frtot fizettek.

Kőbányai sertésvásár április 15-én. (Az első magyar sertéshizláló és kölcsönelőgező részvénytársaság jelentése.) E héten a forgalom jelentéktelen volt, mindazonáltal a magyar sertések ára, mert jó minőségű hiányzik, 1½—2 kr. ismét emelkedett.

Jegyzett árak: magyar válogatott áru 240—280 klgr. nehéz 65½—66 kr., 180—220 klgr. nehéz 64—64½ kr. Öreg 300 klgr. tuli nehéz 60—61 kr, vidéki sertés 61—62½ kr. Syrmiai 63—63½ kr. Transitóban: szerbiai 55—60 kr, romániai 55—60 kr., tüskés 55—57 kr. tiszta klgrammonként.

Takarmányárak: tengeri bánáti 7.30 frt, román 7.30 frt, árpa 7.60 frt. Helyi állomány: április hó 7-én maradt: 74,535 drb., hozzá hajtatott: alvidékről kövér 1558 drb., alvidékről sovány 33 drb., Szerbiából 381 drb., Romániából 1516 drb., m. államvasutal 565 drb., Budai vámonknál 152 drb., együtt 4205 drb., összesen 78,740 drb. Elhajtatott: Felvidékre 199 drb., Récsbe (múlt héten — drb.) 1651 drb., Csehországba 661 drb., Bodenbachon át 1237 drb., Ruttkán át — drb., Délnémetországba — drb. Budapesti fogyasztás 1752 drb., kültekli fogyasztás 100 drb., Kőbányai szalonnakészítők — drb, magyar államvasutal 5 darab, összesen 5605 darab, marad állomány 73,135 drb. A részvény szállásokban 10,255 darab van elhelyezve.

Az egészségrendőri és transito szállásokban április 7-én maradt 8352 db., hozzáhajtatott: szerbiai 381 db., romániai 1516 db., együtt 1897 db, összesen 10,249 drb., elhajtatott 3147 drb., marad állomány 7102 drb. és pedig 1944 drb. szerbiai és 5158 drb. romániai. Az egészségi vizsgálatnál január 1-től—máig 864 drb. a fogyasztás alól kivonatott és technikai czélokra feldolgoztatott.

Disznózsir: kész áru hordóval együtt 75½ forint, Április—Május havi kötésben hordó nélkül 73—73½ frt.

Szalonna: vidéki szalonna 64—65 frt, városi áru 65—66 frt, füstölt szalonna 72½—73½ frt.

Bécsi sertésvásár április 11-én. Összes felhajtás 3196 drb. és pedig 595 drb. nehéz, 1264 drb. középnehéz és 973 drb. süldő; melyből 1984 drb. magyar, 973 drb. orosz-lengyel, 154 drb. szerb és 85 drb. oláh fajta. Arak 100 kilonként: nehéz 57—59 frt, középnehéz 50—56 frt, süldő 40—46 frt; szalonna és zsir 71—72 frt.

Felolós szerkesztő: GAMAUF VILMOS.

H I R D E T É S E K.

Kos-árverés.

Improved Cotswold telivér juhtenyésztés.

Hétfőn 1882. majus hó 1-én délutáni 2 óraker a Max-hofen nevű birtokon — Deggendorftól egy órányira Alsó-Bajországra az osztrák határ mellett — husz darab kitűnően szép és kifogástalan egy éves kos az improved Cotswold telivér faltából (mely az 50-nél több elsőrendű díjjal jutalmazott ismert Bakh-Düderode-féle telivér nyájából származik) nyilvános árverésen a legelőbbet ígérőnek el fog adatni.

Kívánatra fogatokról Deggendorfon gondoskodva lesz. — Catalogusok rendelkezésre állanak. A vétel közvetítés útján is történhetik, miről bővebb felvilágosítással szolgál

A. Engelen,

földbirtokos.

(13.)

(1—2.)

Gyümölcsfa-kertészet

tanuló- és gyakorló-gazdák, lelkészek, tanítók, kertészek és általában kertészettel foglalkozók használatára írta Biró Pál, debreczeni m. kir. gazdasági tanintézetben főkertész, a kertészet és a vele rokontárgyak rendes előadója, népies, könnyen érthető nyelvezetben, helyes útmutatójával ohajt szolgálni mindazoknak, kik a gyümölcsfa-tenyésztés terén sikerrel működni igyekeznek.

A mű magába foglalja nemcsak a fatenyésztési s művelési eljárásokat, de a gyümölcs-félék értékesítését, feldolgozását is, táblázatos kimutatásokban előállítja a gyümölcsnemek rendszerét, majd több ábra-lapjai mellett mintákat közöl a nemesítési, — faiskolai- és megrendelési napló — a gyümölcskertői fő- és törzskönyv berendezéséről is.

Ára 1 frt 20 kr.

Megrendeléseket elfogad a szerző Debreczenben.

(3.)

(3—3.)

P i a c z i á r a k.

A heti vásár		Egy hectoliter vagy meternázsza*						100 kilo		1 köbméter	1 kilo
helye	napja	száta buza	elegy buza	reze	árpa	zab	törökbuza	széna	szalma	tüzifa	marhahús
Á r a k r a j o z s á r o k b a n											
Beszterozse	április 11	850	650	650	—	400	550	250	100	320	36
Brassó	április 7	890	640	530	495	290	430	340	235	250	44
Osik-Szered	április 12	875	—	650	625	400	575	210	70	200	36
Décs*	április 11	1190	950	880	430	370	680	485	240	430	44
Déva*	április 8	1320	1040	930	—	600	700	305	125	230	44
Erzsébetváros	április 8	825	650	550	—	180	500	300	170	250	44
Fogaras	április 7	1010	—	625	750	300	595	240	90	240	42
K.-Fehérvár*	április 8	1120	975	770	—	1020	700	250	150	260	46
Sy.-Sz.-Miklós	április 8	1100	—	675	675	375	525	280	60	160	40
Molozsvár	április 13	820	—	540	—	300	480	250	240	350	48
M.-Vásárhely	április 13	1045	725	795	615	325	665	325	140	450	44
Nagy-Enyed	április 13	1065	825	685	—	210	500	370	200	285	48
N.-Szében*	április 11	1090	1015	805	970	945	710	180	105	350	48
Szegesvár	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
S.-Sz.-György	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Sz.-Rógen	április 13	860	705	605	—	375	525	180	80	280	40
Sz.-udvarhely	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—

*) A csillaggal jelelt árak meternázsára értendők.

Mellékletek

100 darabonként 1 forint 50 krajával számíttatnak.

A hirdetés szövegét a t. megrendelők minden külön díj nélkül teljes szerinti akarányusor változtathatják.

Az „Erdélyi gazda” hirdetési díjszabályzata.											
A kivant tér megnevezése	az esti hirdetésnél										
	fizetendő forint										
	1	1-3	1-6	1-12	1-18	1-24	1-30	1-36	1-42	1-52	
1/16 v. ögösz oldal	7	20	35	65	95	120	140	160	180	210	
1/16 v. fél „	4	10	18	33	48	60	70	80	90	105	
1/16 v. negyed „	3	6	9	17	24	30	35	40	45	53	
1/16 v. nyolczod oldal	2	3	5	9	12	15	18	20	23	27	
1/16 v. tizenhatod „	1	2	3	5	6	8	9	10	12	14	

Ezenkívül 30 kr. bélyegdíj annyiszor, a hányszor a hirdetés megjelenik.

Egyletünk t. tagjai és lapunk t. előfizetői

25% vagyis egy negyedrészes engedményben részesülnek ha hirdetésük beküldésekor tagsági vagy előfizetői minőségükre hivatkoznak.

Egyleti mozgalmak.

Az erdélyi gazdasági egylet közgyűlése 1882. április 11-én.

Tartatott alelnök Szabó József elnöklete alatt, jelen voltak: Báró Jósika Sámuel, alelnök; Báró Apor Károly, Ásványi Lajos, Báró Bánffy Ádám, Báró Bánffy Dániel, Báró Bánffy Ernő, Békéssy Károly, Dr. Berde Áron, Berde Mózes, Gróf Bethlen Gergely, Bodor Antal, Boér Sándor, Demeter Károly, Gróf Eszterházy Kálmán, Filep István, Dr. Finály Henrik, Girsik János, Dr. Martin Lajos, Nagy Lajos, Páll Sándor, Pataki Sándor, Salamon Antal, Sigmond Dezső, Simay Lukács, Sugár József, Szabó Sámuel, Dr. Szaniszló Albert, Szenkovich Márton, Szentgyörgyi József, Szentgyörgyi Lajos, Dr. Szentkirályi Ákos, Tauffer Ferencz, Tóth Tamás, Tóth Zsigmond, Vörös Sándor, Voith Gergely; — Dr. Hintz György, egyleti pénztárnok; Molnár Sándor, egyleti ügyvéd; — a jegyzőkönyvet vitte Gamauf Vilmos, egyleti titkár.

90. Elnök mindenekelőtt tudatja, hogy egyleti elnök Tisza László akadályoztatása miatt neki jutott a szerencse e széket elfoglalni, rövid visszapillantást vet az egylet múlt évi működésére s kegyelettel emlékezik halottainkról, örömmel az újonnan belépett tagokról. Végül őszinte sajnálattal tudatja, hogy elnök Tisza László a választmányhoz intézett levele szerint körülményei, hivatalos és magán teendői miatt Budapesthez lévén lánczolva: azon kérészt terjeszti a t. közgyűlés elé, sziveskedjék az elnöki tisztről való lemondását elfogadni, valamint azon határozott kijelentést is, hogy a leendő választásnál ő a jelelték sorából teljesen kihagyatni kéri magát.

Elnök midőn e változhatlan szándékát Tisza László tagtársnak mélyen fájlatja, egyszersmint megemlékezik mindazon elévülhetlen érdemeiről, melyeket a volt elnök egyletünk fennállása óta e téren szerzett és midőn közel 30 éves buzgó, önzetlen és szakavatott közreműködéséért a közgyűlés különös háláját és elismerését kimondandónak véli, azt hiszi, hogy a közgyűlés megfogja találni azon kapcsot, mely Tisza Lászlót továbbra is egyletünkhez fűzze abban, hogy tiszteletbeli elnökké megválasztja; — ezzel a közgyűlést megnyitottnak jelenti

— közgyűlés az elnöki előterjesztést tudomásul véve, egyleti volt elnök Tisza Lászlónak példás munkásságáért és bokros érdemeiért jegyzőkönyvi elismerést és hálás köszönetet szavaz, egyebekre nézve pedig a választások rendjén fog intézkedni.

91. Az 1881-ik évi egyleti működésről Gamauf Vilmos egyleti titkár a következő jelentést olvassa fel:

Tisztelt közgyűlés!

Midőn az erdélyi gazd. egylet igazgató választmányja múlt évi sáfárkodásáról a tisztelt közgyűlésnek kötelességszerű jelentést tesz, mindenekelőtt constatálni kívánja azt, hogy ámbár az egyleti ügyek iránti részvét ezuttal is sok kívánni valót hagyott fenn, mégis volt néhány mozzanat,

melyre örömmel és büszkeséggel tekinthetünk vissza, nemcsak azért, mert az üdvös működésnek tág terét szolgált, hanem azért is, mert azok közül némelyik még a jövő tevékenységre is sikeresen kihat.

Nem óhajtván a t. közgyűlés becses türelmével viszszaélni, csak röviden, vázlatosan fogjuk elősorolni mindazt, a mi említésre méltónak látszik és mellőzni azt, mi a mindennapi munkának ugyszólván chablonszerű végzéséhez tartozik. Ha az egylet statistikájával kezdjük, fel kell sorolnunk, hogy a múlt évben egy rendes közgyűlést (április 10-én) és 13 választmányi ülést tartottunk, mely összesen 320 jegyzőkönyvi pont alatt hozta határozatait. A titkári hivatal élénk ügyforgalmát bizonyítja azon körülmény, hogy annak postaköltsége 141 frt 2 krt tett.

Itt van helyén kegyelettel emlékezni meg azon t. tagtársainkról, kiket a kérlelhetetlen halál közülünk kiragadott u. m. Mórócz István tiszteletbeli tag, Báró Kemény István, Báró Bánffy Elek, Simon Elek, Tompa Károly és id. gr. Teleki Sámuel alapító s Hubert Iván évdíjas tagok; nyugodjanak hamvaik békében.

De e szomorú veszteséget elviselhetőbbé teszi azon kedvező körülmény, hogy tagjaink száma az elmúlt évben is örvendetesen szaporodott: ugyanis lejárt évdíjas kötelezvényüket további 6 évre megújították: Szilágyi György, Báró Bánffy Ernő, Szentgyörgyi Lajos, Gróf Schweinitz Gyula és Gróf Bethlen Gergely urak; új évdíjas tagokul pedig: Hosszu Theophil, Ásványi Lajos, Sipos Gábor, dr. Martin Lajos, Stenner Péter, Bodor Antal és Simon Kálmán urakat tiszteletbeljük; legyenek mindannyian szívesen üdvözölve egyletünk kebelében és támogassák annak önzetlen fáradozását avatott közreműködésükkel.

Az igazgató-választmány egy rég kifejezett óhajnak tett eleget, midőn az egyleti tagok névsorát 1853-tól kezdve a mai napig gondos revízió alá vette s a közgyűlést megelőzőleg közzé tette. E szerint az élő tagok száma 1882. martius 31-én 263-at tett; ugyanis volt akkor

tiszteletbeli tag	11
alapító tag	168
évdíjas tag	85
Összesen	164

mely különbség onnan ered, hogy az egyik tiszteletbeli tag (Hajnik János ur) egyszersmint az alapítók között is helyet foglal. Czélszerű lesz a névsort, melynek nyilvántartása most már könnyű feladat, minden három évben — a választások alkalmára — újból kiadni s szétküldeni, hogy a t. tagok úgy a létszámról, mint társaik kilétéről tájékozva legyenek.

Elhalálozott tagtársaink között Tompa Károly ur elvesztését kétszeresen fájlatuk, mert 20 éven át egyletünk ügyvédi teendőit buzgóan végezte s midőn igazgató választmányunk alapszabályszerű jogánál fogva e fontos állomás betöltése iránt intézkedett, kötelességének tartja azt a t. közgyűlésnek is bejelenteni t. i. hogy egyleti jogtanácsosul Molnár Sándor helybeli ügyvéd urat nyerte

meg, kiben feltalálni vélte mindazon tulajdonokat, melyek e sokszor oly kényes tisztnek tapintatos teljesítését biztosítják.

Mielőtt tiszteletteljes jelentésünkben tovább mennénk, még kell emlékeznünk a múlt évi t. közgyűlés határozatainak mikénti fogantatásáról is.

A tiszteletbeli tagokká választott Nelis Gregoire, Dr. Lucas Edé, Bereczki Máté és Bodor Pál urak felkérték választmányunkat, hogy a megtisztelő kitüntetésért a t. közgyűlésnek őszi hálójukat tolmácsoljuk.

Az egyleti porto-mentesség ügyében tett felterjesztés, a fennálló szabályok értelmében csak részben nyerhetett kedvező elintézés, a mennyiben az csak a hatóságokkal és hivatalos testületekkel váltott levélpostai küldeményekre nézve adatott meg.

Egy kiállítási alap megteremtése céljából tervbe vett gazdasági sorsjáték mindeddig azon nehézségekbe ütközött, miszerint nem találkozott hiteles cég, mely annak pénzügyi keresztülvitelét magára vállalta volna, az igazgató választmány pedig szintén nem volt hajlandó; sőt még tán illetékes sem, saját felelősségére venni a kockázatot, mely a nagyszámu és mindennemű sorsjátékok mellett igen könnyen veszteséggel is járhatott volna. A terv kivitele tehát mindaddig függőben marad, míg ily vállalkozót találni nem sikerül.

Az erdélyi szarvasmarha-fajta fentartása érdekében felállítandó gulyát, — mely a t. közgyűlés nézete szerint Kolozson volna elhelyezendő — annak idején kérvényeztük és mint halljuk, annak megvalósítását is közelebbről várhatjuk! —

És már most térjünk vissza múlt évi működésünk további vázolására.

Örömmel jelenthetjük, hogy az „Assicurazioni generali“ biztosító társasággal kötött kedvezményi szerződést napról-napra több tagtársunk kezdi igénybe venni, a mi nem csak azért örvendetes, mert a biztosítási eszmének fejtartóztathatatlan terjedését bizonyítja, hanem azért is, mert t. tagjaink sietnek igénybe venni azon előnyt, mely a rendkívül olcsó díjtételekből reájuk háramlik. —

Az egyleti köztelek, a mint tavalyi jelentésünkben különben előre jósoltuk, igen nehéz évet élt át, a mennyiben a felvett 900 frt pótlás helyett 1420 frtot vett igénybe. Ennek oka egyrészt a rendkívüli kedvezőtlen idő miatt több és drágább napszámban, másrészt az évek hosszú során ily csekélynek nem mutatkozott bevételben rejlik, mely 4—500 frttal maradt hátrább a rendesnél. A bevételnek több mint fele esik a répara, burgonyára és török-buzára, a melynek tömeges termelése alig tartozhatik erd gazdasági egyletünk feladatához; de mindezen anomálián, valamint a nagy deficiten is segíteni fog a jelen tavasszal életbelépő szakmányrendszer. Most ugyanis mindössze 1⁵/₆ hold terület lesz fuiskolai mivélés alatt, azonkívül csak az anyafák igényelnek gondos ápolást, ezeknek teljesítéseért kap a kertész 460 frt általánydíjat, szabadlakást, az üresen

álló 8 hold földnek szabad használatát, 240 frt évi fizetést és a brutto jövedelem 800—1400 frtja után 3—20-ig növekedő százalékot. E czimen tehát (a százalékot ide nem értve) 700 frt rendes kiadása lesz az egyletnek; ehhez járul még adó, biztosítás, épület és kerítés fenntartása czimén 200 frt; lesz az évi szükséglet 900 frt, melynek fedezésére 1250 db 40 kros csemetének eladására van szükség, a mi annál inkább lehető, mert az évenként kiültetésre kerülő mintegy 3900 darab csemetének a fenti szám csak 60 százalékát teszi.

A szakmány-szerződés eredetileg egyleti kertész Krézsek Istvánnal lett volna megkötendő, de miután ez kertészeti szakosztályunk indokolt jelentésére ugyszólván az utolsó perczen meghiusult, a most közölt modalitásokkal nyílt pályázatot hirdettünk, melyre 12 pályázó jelentkezett, kik közül kettő időközben visszalépett. Az első sorban megválasztott egyén azonban, mire a pályázat eldőlt, már más alkalmazást nyert és ennek folytán lemondott; mire a választás Zonda László urra, a szolnok dobokamegyei gazdasági egylet fiatal kertészére esett, ki helyét még a jelen-april hóban elfoglalja és a köztelek vezetését kertészeti szakosztályunk külön felügyelete mellett átvenni fogja. Miután azonban régi kertészünket a felmondás értelmében május hó végéig még fizetnünk kell, miután továbbá a tavaszi munkákat még napszámban kellett végeztetni, a köztelek idei deficitjére 500 frtot vettünk fel; remélhetőleg ez lesz az utolsó tétel, mely e czimen szerepel! —

Nagy utczai szőlők tavalyi termése 147 frtot hozott és hogy ennek fokozására minőségileg és mennyiségileg is hassunk, a köztelki asztali szőlő ide lett átültetve, a négy, a dombon fekvő borszőlő-tábla pedig a tél folytán jól megtrágyázva, mely intézkedések ha az idén még nem is, de 2—3 év múlva mindenesetre érezhető hasznot fognak hajtani. —

Hivatalos közlönyünk, az „Erdélyi gazda“, megelégedéssel tekinthet vissza a lefolyt évre.

Tagsági példány 273 ment szét, a tisztelet- és cserépeldány 85 volt, miglen az előfizetők száma 406-ot tett, ezek közül ismét számos iskola, község, lelkész és tanító, mit első sorban a hallatlan olcsó kedvezményi előfizetési árnak lehet köszönni. Összesen 50 munkatárs gyarapította a lap szellemi értékét és ha annak belbecséhez még mindig kifogás férhet, az jogosultságát főleg azon körülményből veszi, hogy épen a praxis legtiszteletreméltóbb egyénei csak alig, vagy épen nem vehetők reá arra, hogy bécse tapasztalataikat közöljék. Közrejátszik ebben a sokat emlegetett keleti indolentia mellett egy bizonyos álszégny is, melynek leküzdése sok fáradsággal jár ugyan, de még sem egészen reménytelen! Az anyagi eredmény is elég kedvező, a mennyiben a felvett 750 frt helyett csak 573 frt 51 kr hiánylatot kellett pótolni.

A folyó évben azon megtiszteltetés érte lapunkat, hogy a Szilágysomlyó vidéki gazd. egylet hivatalos közlönyül választotta és összes tagjai számára előfizette; továbbá

hogy a borsodmegyei gazd. egyesület 30 példányt rendelt meg az „Erdélyi gazda”-ból. Így lassan-lassan mindinkább terjedve, anyagilag és szellemileg gyámolítva, meg lesz közelíthető azon cél, melyet egyesületünk ezen lap kiadásával maga elé tűzött. —

A mi a szakosztályi működést illeti, itt szokás szerint első helyen a kertészeti szakosztályról kell megemlékeznünk, mert ez az egyedüli, mely rendszeres heti üléseken összegyűlve, foglalkozik a szakmájához tartozó tárgyakkal. Sőt a múlt évben 52 rendes ülés mellett még 7 rendkívülit is tartott, majdnem mindig elnöke id. Bodor Pál és ennek akadályoztatása esetén dr. Berde Áron vezetése alatt. Izlelésre került összesen 752-féle gyümölcs és pedig 543 alma, 178 körte, 10 szilva, 11 cseresnye, 3 őszi barack és 7 szőlő.

Az erdélyi ős almák albumából 15 lap készült el ugyanannyi fajjal, melyeknek leírása is remélhetőleg nem sokára be lesz fejezve, eredetijök pedig a köztelki külön anyafa-csoportba beolttva s megóva. Legtöbb dolgot most is a köztelek adott, az új rendszert kísérő szakmányvállalkozás, a leltározás, pályázat kiírás s a beérkezett kérvények megbirálása terhes feladatot rótt a szakosztályra, de a melynek az szokásos önzetlen buzgalomával felelt meg. Az igazgató válaszmány is elismeréssel hajolt meg e lelkes munkásság előtt és midőn az új kertész szerződésében és a köztelek felügyeletében a szakosztálynak szabad kezét engedett, ez által biztosította e szaktestület részére a jogos befolyást; másfelől pedig abban látja a teljesen megnyugtató garanciát, hogy a kertészeti szakosztály ez által a ki nevezést és kezelést illetőleg erkölcsi felelősséget is vállalt, úgy hogy jövőre a köztelki állapotnak jobbra fordulását egész bizalommal reményli és várja. —

Az országos gyümölcskiállítás Budapesten, mely múlt évi október 15—18-ig folyt le, kedvező alkalmat nyújtott az erdélyrészi pomologia nagyobb mérvű bemutatására s midőn a kertészeti szakosztály teljes készséggel magára vette az óriási munkának terhét, másfelől az igazgató válaszmány sem ijedt vissza a tetemes áldozattól, hogy e szándék megvalósítható legyen! Husz kiállító állott össze egyesületünk czége alatt s kollektive mutatta be az alma körtét egyszer a dr. Lucas rendszere szerint osztályonként sorozva, másodsor minőség szerint, mint kitűnő, jeles és jó gyümölcs volt képviselve. Azonkívül az export gyümölcsben egyesületi elnökünk Tisza László kitűnő mezőnagycsáni kertészete és csákyai Kis Bálint magasultak ki, egy szóval e gyűjtemény volt az egyedüli, mely a program szabványainak mindenben megfelelt. Az elismerés nem is maradt el, az egész sajtó egyhangulag első helyre tette a mi gyűjteményünket a rendezői izlés, szakszerű bemutatás és korrekt elnevezés alapján, e megtisztelő véleményt a jury is osztotta, midőn a legelső díjat: az egyesületi aranyérmét ítélte meg számunkra. Kiváló figyelemben részesült katalogusunk is, mely 31 nyomtatott lapra terjedt és

szakszerű berendezésénél, valamint adatainak helyességénél fogva szintén példa nélkül állott.

Legörvendetesebb eredménye a kiállításnak azonban az, hogy múlt télen és jelen tavaszon halomszámra érkezett hozzánk a sok csemete rendelés, melyeknek azonban — fájdalom — épen a köztelki rendszer megváltozása miatt, csak ritka esetben tudunk eleget tenni s a tömegesen nyilvánuló igények kielégítését őszre kellett halasztanunk, a midőn új faiskolánk első táblái elegendő anyagot fognak erre nyújtani. A felmerült költség tehát (mely a leltári érték levonásával kereken 560 frtra tehető) nem ment kárba, hanem erkölcsi elismerést és ma holnap anyagi hasznot is biztosít azon egyesületnek, mely fennállása óta a gyümölcsészet érdekében oly temérdek áldozatot hozott.

Többi szakosztályaink csak esetről-esetre lettek összehíva, némely ügy pedig ad hoc bizottságok tárgyalására bízva. —

Itt van helyén örömmel emlékezni meg legújabb alkotásunkról, mely messze kiható fontossággal fog birni szűkebb hazánk állattenyésztésére — értjük az állatkiállítási szakosztály létrejöttét. Eredetileg két t. tagtársunk Bárány Ádám és Sigmund Dezső tervezte, de midőn az ügy több mint 300 drb 50 frtos részjegy aláírása által egyfelől biztosítottak látszott, az önzetlen kezdeményezők a további fejlesztést egyesületünkre bízták, midőn mint külön szakosztály annak keretében helyet foglalni kívántak. Az igazgató-válaszmány felajánlotta személyzetének díjtalan közreműködését; Kolozsvár szab. kir. városa ingyen ad alkalmas területet és már most csak a nmltgu földmívelési ministerium kegyes segélye van hátra, hogy a szakosztály működését megkezdje s kitűzött célját: az erdélyrészi állattenyésztésnek emelését az évről-évre visszatérő rendszeres kiállítások által minél előbb meg is közelítse. E szakosztály szervezete valóságos unicum, az önségély és munkafelosztás elvén nyugodva, minden anyagi előnyről lemondott, mert részjegyei nem kamatoznak és csakis a tiszta jövedelemből lesznek idővel törlesztendőek, hogy pedig nálunk a kiállítások alig tekinthetők biztos jövedelmi forrásul, az eléggé ismeretes! A résztvevők tehát fáradozásukon kívül tetemes anyagi áldozatot is hoznak, melyért méltán illeti őket hála és elismerés! —

Mielőtt tovább mennék, kedves kötelességet teljesítünk, midőn a nmltgu földmívelési ministeriumnak őszinte köszönetet mondunk mindazokért, melyekben bennünket a múlt évben részesíteni kegyes volt. Névszerint az „Erdélyi Gazda” 1000 frnyi subventiója ezuttal is kiutalványozva lett; a küldött kísérleti magvak tagjaink között szótosztattak, végre könyvtárunk számos és becses adományban részesült a ministerium által kiadott vagy segélyezett kiadványokból. —

A kolozsmouostori m. kir. gazd. tanintóztot téli és nyári vizsgáin egyesületünk a t igazgatóság szives meghívása folytán mindenkor képviselve volt, a gróf Mikó Imre emléke és Bors-féle ösztöndíjakat nevünkben dr. Ber-

de Áron tagtárs osztotta ki. Az intézethez alapítványi és szabad helyért folyamodók kérvényeit igazgató választmányunk átvizsgálta s a nmlgu miniszteriumhoz előterjesztését megtette, mely mint mindig, úgy most is a magas helybenhagyásban részesült. —

A nmlgu miniszterium azon kegyes ajánlatát, hogy a jelentkezőknek Gőndöcs kaptárokat hajlandó díjtalanul kiosztani, nagy köszönettel fogadtuk és az erdélyrészi okszerű méhész-egylet útján az érdeklődőknek tudomására juttattuk. —

A hazai komlótermelés előmozdítása ügyében lépéseket tettünk, melyek azonban mindaddig sikerre vezetni nem fognak, míg a belföldi komlónak itt nálunk biztos piacza nem lesz, a mi a jövedelmes termelésnek első és főfeltétele. —

Az elmúlt évben a következő magvakkal történt kísérlet: Leutoviczi és Prince globe takarmányrépa, Sója bab, Kubai zab, Gabona muhar, Vérvörös, Perless, Fehér rózsza, Marmont és Hóphehely burgonyával. Kevés kivétellel a kísérletek nem sikerültek, minek okát a jelentéstevők a rendkívüli esztendő tulságos nedvességében keresik. —

Numa Dupuy gyáros díjtalanul ajánlván üszögelteni páczoló szerét megkísérelésre, néhány csomag ősszel ki lett osztva, az eredmény természetesen csak később lesz megítélhető. —

A szeszdó reform kérdése szintén élénken foglalkoztatta egyletünket és míg egyfelől hozzájárult azon pályadíjhoz, mely Bars megye gazd. egyletének kezdeményezésére egy ezt megfelelően megoldó munkára kitűzve lett; másfelől a nmlgu pénzügyminiszter ur által februárban összehívott szeszenquétében is magas meghívás folytán képviselőileg részt vett. —

Az a folytonos pocskolás és prédálás, mely egyletünk székhelyén a legértékesebb trágyaanyagokat gondatlan könnyelműséggel elfecsérli, már évek előtt komoly felszólalásra készítette az igazgató választmányt, melyet közelebről nem csak mezőgazdasági, de tekintve a számos pusztító járványt, közegészségügyi szempontból is megújítani kötelességének tartotta, de valamint első alkalommal, úgy most sem volt szerencsés a t. városi tanácstól ez ügyben választ nyerni. —

Az ujonnan ültetett gyümölcsstelepek adómentessége ügyében Szentgyörgyi József tagtársunk indítványára felterjesztés lesz intézve az illetékes miniszteriumokhoz. —

Az u. n. csikótelepek életbeléptetése, mint a t. közgyűlés emlékezni fog, évek óta forró óhaját képezte egyletünknek, mert ezáltal is hanyatlott tenyésztésünk emeléséhez óhajtott járulni. A cs. és kir. közös hadügyminiszterium méltánnyalással fogadta ebbeli törekvéseinket és a múlt nyáron szakértő vegyes bizottságot küldött ki, melyben a titkár is résztvett és a felajánlott jószágok között gróf Lázár Jenő billaki birtokát jelelte ki, mint e

czélra legalkalmasabbat. A szükséges beruházások oly gyorsan történtek, hogy a telep még ősszel egyelőre 50 csikóval megnyitva lett, mely létszám fokozatosan 400-ra fog emeltetni, sőt siker esetén szűkebb hazánk más részeiben is fognak ily csikótelepek felállítani. —

Szintén a lótenyésztés érdekében történik azon lépés, hogy az illetékes miniszterium felkérletik arra, miszerint a mezőhegyesi s fogarasi ménesek felesleg, vagy mustra kanczáiból, valamint a még tenyésztésre alkalmas, de egyébként kiselejtezett honvédlovakból egy bizonyos szám évente tenyésztőink javára árverésre bocsáttassék. —

A győrvidéki gazd. egylet által felkarolt eszmét, egy kötelező állatbiztosító intézet létesítését illetőleg, igazgató választmányunk is melegen pártolta, s azt bővebb tanulmányozás és jelentéstétel végett közgazdasági szakosztályához utasította. —

Ezzel rövid jelentésünk végéhez érve, nem marad egyéb hátra, mint megköszönni azon szíves bizalmat, mely egyletünk ügyeinek vezetését három éven át reánk ruházta, s ha ezen időszak alatt nem mindenben tudott az igazgató választmány a t. tagtársak várakozásának megfelelni, sziveskedjenek erre nézve legalább azon mentségünket elfogadni, hogyha többet nem tehetünk, az mindenestre nem a saját jóakaratumkon mult.

— közgyűlés a jelentést tudomásul veszi.

92. Szentgyörgyi József tagtárs felszólalására

— elnök kijelenti, hogy Ritter Gusztáv ur évdíjas kötelezvényét további hat évre megújította.

93. Az 1881-iki zárszámadás, rovatos kimutatás és vagyon-mérleg lapunk mellett előlegesen szétküldetvén és a közgyűlésen is kiosztatván

— felolvasottnak tekintett. —

94. A számadás- és pénztárvizsgáló bizottság nevében Tóth Zsigmond tagtárs a következő jelentést olvassa fel:
Tisztelt közgyűlés!

A tiszteletteljesen alólírott pénztárvizsgáló bizottság a következő rövid jelentést adja be:

Mindenekelőtt, mint mindig, úgy most is azon örvendetes tapasztalásunknak adunk kifejezést, hogy az egylet számadásait a legnagyobb pontossággal vezetve találtuk, minélfogva egyleti pénztárnok T. Dr. Hintz György ur fáradhatlan buzgóságát a tisztelt közgyűlés méltánnyaló elismerésébe a legmelegebben ajánljuk.

A rovatos vagyonkimutatásra térve át, az Alaptőke számlájánál meg kell jegyeznünk, hogy igazgató választmányunk határozata értelmében aranyjáradékunk convertálása megtörtént. A 92%-os árfolyammal vásárolt 25,000 frtnyi papirokat 119 1/2 %-el sikerült eladni, a mi 1400 frt névleges értéktöbbletet eredményezett az 1868-ik évi kibocsátású magyar vasúti kövénnyekben. (t. i. 25,000 frtnyi aranyjáradékért kaptunk 26,400 frtnyi vasúti kövénnyt.) E papirt azért szereztük be, miután ennek kamatozása ez idő szerint legkedvezőbb és egyletünknek inkább van szüksége a magasabb évi jövedelemre, mint a nagyobb tőkére.

Ellenben egy magyar földhitelintézeti 10,000 frtos kötvény kisorsolásával veszteséget szenvedtünk, a mennyiben azért csak 8760 frtnyi vasúti kötvényt vásárolhattunk 135 és 135 1/2 %-os árfolyammal, minélfogva a Gróf Bethlen László alap 1240 frtnyi névérték csökkenést mutat fel.

Összehasonlítva már most az

1880-iki alaptőke áthozatalt 92,429 frt 24 krt
az 1881-iki áthozatallal 92,593 frt 24 krral,

164 frt tűnik ki mint értékemelkedés.

A mult évi t. közgyűlés helybenhagyta, hogy az alaptőke 14 db aranyának megtérítéséül a rendelkezési alap 1-db 100 frtos urbéri kötvényt vásároljon és oda befizessen, miután azonban maga az egész rendelkezési alap, mint alább elősoroljuk, elköltséget, a törlesztés meg nem történhetett.

A rendes kamat és évdíj jövedelem rovatára költségvetésünk 5500 frtot vett fel, de csak 4940 frt folyt be. Ezen hiány magyarázatra talál a vagyonmérlegben, hol mint kölcsöntőke kamat hátralék 822 frt van kimutatva.

Legnevezetesebb a kiadások között a budapesti gyümölcskiállítás költsége, mely 900 frt 33 kr-ra rugott és melynek fedezésére, épen mivel a kamatok rendes időben be nem folytak, a rendelkezési alapot: 763 frt 35 krt kellett igénybe venni. Miután azonban 1000 fatányér, a czimek, tartók és több más leltári tárgy épségben megmaradt és 315 frt értéket képvisel; az ad hoc kiadás, 585 frtot tesz, mely az elért fényes eredménnyel szemben tulságosnak nem mondható.

A köztelek, mint attól félni lehetett, tetemes túlköltést okozott, mert a felvett 900 frt hiány helyett 1420 frtot látunk kimutatva, melynek oka első sorban abban rejlik, hogy az eladási bevétel messze elmaradt a sperativumtól, a munkaköltség a kedvezőtlen időjárás miatt pedig nagyon tetemes volt. Reméljük, hogy ez az utolsó nagy áldozat, melyet köztelkünk követel, mert az átmeneti korszak végét érvén és a szakmány vállalkozás sikerülvén, az évi deficit igen csekély összegre fog leapadni.

A Rendelkezési alap az előbb kifejtetteknek elő fogva egyelőre megszűnt, visszatérítése azonban a költségvetésben szerepel.

Az Erdélyi Gazda rovatára nézve örömmel jegezzük meg, hogy a felvett 750 frtnyi költségpótlás helyett pénztárunkból csak 573 frt 51 kr lett igénybe véve.

A Vagyonmérlegre térve át, adjuk szokás szerint a hátralékoknak a közelmúlt három évről szóló összehasonlító kimutatását; volt ugyanis:

Hátralék	1879-ben	1880-ban	1881-ben
Alapítói kamat	6599 ft 91 kr.	6638 ft 95 kr.	6682 ft 96 kr.
Évdíj	2297 ft —	2738 ft 73 kr.	3725 ft 60 kr.
Kölcsöntőke kamat	263 ft —	391 ft —	822 ft —
	9159 f. 91 kr.	9768 f. 66 kr.	11230 f. 56 kr.

A hátralék tehát a mult évben kereken 1500 frttal növekedett és az egyleti ügyvédnek küzbejött halála gátat vetett a hátralékok részletes leltározásának, mely rövid idő

mulva az ügyeknek Molnár Sándor új egyleti ügyvéd által eszközölt átvétele után fog megtörténni.

Köteleességünknek tartjuk megemlíteni, hogy a kölcsöntőke kamat hátralékból a pénztárvizsgálat napjáig 400 frt befolyt ugyan, de mindamelllett azt hisszük, az igazgató választmány, valamint az új ügyvéd is utasítandó lenne, hogy az összes hátralékok behajtása vagy biztosítása, esetleg pedig azoknak törlése iránt kiváló erélylyel intézkedjék, illetőleg erre vonatkozó javaslatot tegyen.

Az egyleti pénztár Érték állománya, (mely ellenzárolás mellett a Wertheim-pénztár u. n. trezorjában van elhelyezve), 59,810 frt értékpapír készletet tüntet fel, mely általunk egyenként megolvastatott és számbavétegetett, valamint a 784 frt 45 kr. készpénzkészlet és a vándorgyűlési díjalapot tevő 11 drb arany és 4 darab ezüst forintost is.

Mindezeknek elősorolása után azon tiszteletteljes kéressel járulunk a t. közgyűléshez, sziveskedjék egyleti pénztárnok T. Dr. Hintz György urat a fenhagyandók fenhagyásával az 1881-ik évi zárszámadás terhe alól felmenteni.

Tisztunkhoz tartozván még a folyó 1882-ik évi költségvetés beterjesztése, bátrak vagyunk azt a következőkben előadni s elfogadásra ajánlani:

Fedezet:

1. Kölcsöntőke után mult évi kamathátralék	822 frt — kr.
2. Kölcsön adott 7300 frt tőke után 8% kam.	584 „ — „
3. Bárá Bánffy Ádám 1050 frtos legatuma után 6%-os kamat	63 „ — „
4. Eladott 25,000 m. ar. járadék jan. 1-ji szelvénye	867 „ — „
5. M. földhitelintézeti 11300 frtnyi kötvények után 5%	565 „ — „
6. M. vasúti kötvény 10410 frt jan. szelv.	553 „ — „
7. „ „ 45360 „ jul. „	1300 „ — „
8. Földteherment. kötv. 1000 frt n. é. után	48 „ — „
9. Alapítványi kamat és évdíjak után	1198 „ — „
Összesen	6000 „ — „

Szükséglet:

1. Tisztviselők fizetése	1860 frt — kr.
2. Szállásbér, fűtés és legénytartás	550 „ — „
3. Egyleti köztelek és nagy-utczaik szőlő fentartására	620 „ — „
4. Posta és szállításra	100 „ — „
5. Irodai szerekre	100 „ — „
6. Szaklapok és könyvek	200 „ — „
7. Gróf Mikó Imre emléke című (100 ftos) és két vinczellérképezdei (150—150 frtos) ösztöndíjra	400 „ — „
8. Erdélyi gazda fentartására	750 „ — „
9. Egyleti s szakirodalmi nyomtatványokra	200 „ — „
10. Husz db. állatkiállítási részjegy után I. részlet	200 „ — „
11. Rendelkezési alapnak visszafizetendő	763 „ 65 „
12. Vegyésekre és előre nem látottakra	256 „ 35 „
Összesen	6000 „ — „

E költségvetéshez néhány rövid megjegyzést kell csatolnunk.

A fedezet az ismert bevételek alapján van felvéve.

A szükséglet tételei közül 1) alatt össze van vonva a titkár, pénztárnok és titkári segéd fizetése.

A 2) tétel alatti összegből 500 frt a köztelket, 120 frt a nagyutczai szőlőt illeti, mely összevéve remélhetőleg elegendő lesz az e czimen előfordulható deficit fedezésére.

A 7) tétel alatt 100 frt emelkedés mutatkozik, melynek oka abban rejlik, hogy a nmlgu ministerium a vinczellér ösztöndíjakat 50 – 50 frttal felemeltetni óhajtja, miután egy enyedi növendéknek évi ellátása ennyibe kerül. E tételre nézve az ig. választmánynak külön előterjesztése van, melyet helyén volna mindjárt most tárgyalni.

A 10-ik tétel egészen új! Együletünk ig. választmánya ugyanis 20 drb állatkiállítási részjegyet irván alá, az 1000 frtra rugó összeg öt évi egyenlő részletekben lesz törlesztendő, melyeknek elseje az idén lesz esedékes.

A 11-ik tétel a Rendelkezési alapnak helyreépítését célozza, miután ezen összeget, mint fennebb is említettük, csak is a kamatok pontatlan befolyása miatt kellett igénybe venni s illetőleg önmagunktól kölcsön kérni. —

Ugy a számadás, mint a költségvetés tételeire különben hivatásuk szerint egyleti pénztárnok és titkár urak fognak kívánatra részletes felvilágosítást adni.

Ezzel tiszteletteljes jelentésünket bezárva maradunk a tisztelt közgyűlésnek

Kolozsvárt, 1882 martius 15-én

alázatos szolgálói

a pénztárvizsgáló bizottság tagjai:

Szabó József, s. k.

Tóth Zsigmond, s. k.

Dávid Antal, s. k.

— közgyűlés a jelentést egyhanglagon tudomásul vévén, egyleti pénztárnok t. Dr. Hintz György urnak fáradhatatlan buzgóságáért ezennel jegyzőkönyvi köszönetet és elismerést szavaz és a fennhagyandók fennhagyásával az 1881-ik évi zárszámadás terhe alól felmenti.

95. Az ugyanazon bizottság által előterjesztett költségvetés

— egyhanglagon és változatlanul elfogadtatott.

96. Szentgyörgyi József tagtárs felszólal, hogy a számadás vizsgálata mellett az irodai felszerelés, könyvtár és köztelek is rendszeresen leltározassék, valamint a titkári iroda szellemi működése is számba vétessék,

— többek felszólalása után, mi alatt a könyvjegyzék kinyomatása is indítványozva lett, Báró Apor Károly felszólalására közgyűlés kimondja, hogy e tárgy az alapszabály értelmében nem ide, hanem az igazgató választmány elé tartozik, mely az e tekintetben szükséges intézkedéseket saját legjobb belátása szerint el fogja rendelni.

97. A vinczellérképezdei ösztöndíjak felemelése érdekében igazgató választmány a következő előterjesztést teszi:

Tisztelt közgyűlés!

A nmlgu ministerium 41931/1881 sz. a. kelt magas leiratával tudósította együletünket, hogy az általunk alapított 100—100 frtos vinczellérképezdei ösztöndíj nem elegendő arra, hogy két tanulónak Nagy-Enyeden ingyen helyet biztosítson, miután egy növendék évi eltartása 150 frtba kerül és ugyanazért felkérte együletünket, hogy ezen ösztöndíjakat a hiányzó 50—50 frttal egészítse ki, mely esetben magától értetődik, hogy az illető növendékek küldési, illetve kijelelési joga teljesen az együletet illetné.

E magas felszólításra igazgató választmánynk múlt évi 292 jkvi sz. alatt a következő határozatot hozta: „miután a szóban forgó két 100—100 frtos ösztöndíjat 1879-ben maga a közgyűlés alapította, választmány kötelességének tartja e magas felkérést is — részéről a legmelegebb ajánlattal — oda beterjeszteni.“

Mindezeknél fogva tisztelettel kérjük a t. közgyűlést, sziveskedjék az ösztöndíjak felemelését kimondani s egyzersmint arról is határozni, hogy ezen felemelés már a jelen évnegyedtől számítva, vagy pedig csakis a jövő tanévtől kezdődőleg lépjen életbe?

— Közgyűlés az előterjesztést egyhanglagon elfogadván, kimondja, hogy az ösztöndíjak felemelése már a jelen évnegyeddal vegye kezdetét.

98. Az állatkiállítási szakosztály megalakulásáról igazgató választmány a következő előterjesztést teszi:

Tisztelt közgyűlés!

Ezennel van szerencsénk a t. közgyűlésnek hivatalosan tudomására juttatni, hogy együletünk keretében „Állatkiállítási szakosztály“ czimen új szakosztály alakult, melynek célja évenként megújuló rendszeres állatkiállítások által az erdélyrészi állattenyésztés emeléséhez hozzájárulni.

Midőn a t. közgyűlést arra kérjük, hogy e megalakulást jóváhagyni s a szakosztálynak lapunkban közlött alapszabályait a maga részéről is elfogadni méltóztassék; egyzersmint bátrak vagyunk arra nézve becses intézkedést kérni, hogy a 18. §. azon szabványát, mely szerint „az erdélyi gazd. együletnek jogában áll a maga kebeléből ezen végrehajtó bizottságba még külön nyolcz tagot kiküldeni“; — maga a t. közgyűlés kívánja e most teljesíteni, vagy pedig azt a megerősítés végett felterjesztett alapszabályok visszaérkezésekor az igazgató választmánynra bizza?

— Közgyűlés az állatkiállítási szakosztály megalakulását örvendetes tudomásul veszi, annak alapszabályát a maga részéről elfogadja s a végrehajtó bizottságba kiküldendő 8 tagnak felkérését annak idején az igazgató választmánynra bizza

99. Szavazás előtt Szentgyörgyi József, majd Dr. Berde Áron a következő indítványokat terjesztik elő:

1.) midőn Tisza László, az erdélyi gazd. egyület eddigi elnöke e diszes állásáról lemond és attól megváltik, holott az erd. gazd. egyület érdekei s általában a mezei gazdaság

ügyei iránt mindig a legnagyobb buzgóságot és áldozatkészséget tanúsította s ezen érdekeket az államhatalommal szemben is fáradhatatlanul és sikeresen képviselte; tartsa meg a közgyűlés Tisza Lászlót, mint tiszteletbeli elnököt elnökei sorában és nyújtson neki ez által alkalmat, hogy idő s körülmények szerint egyeletünk javára tovább is működhessek;

2) mindnyájan tudjuk, mert sajnosan érezzük, hogy a földbirtokosok érdekei erősen meg vannak rongálva. A romlás oka nem egyedül a magánosokban, hanem tán sokkal inkább a közintitutiókban és törvénykezési rendelkezésekben van. E bajon sietve segíteni kellene, hogy az állam conserváló sarkköve: a földbirtok és azon élő tulnyomó része ezen ország népességének tönkre ne jusson. A bajon egyesek gyökeresen nem segíthetnek, itt a közhatalomnak kell segítenie az által, hogy igazságot szolgáltat a földbirtoknak. E tárgyban szót emelni s ha kell, egy czélszerű mozgalmat is bevezetni a gazdasági egyesületek feladata. Ezért az erdélyi gazdasági egyesületnek igyekezni kell, oly egyént megnyerni az elnöki diszes polczra, a ki állásánál fogva is sikerrel emelhet szót a gazdaközönség érdekében és a ki kegyelettel viseltetik e föld iránt, mely őt és őseit felemelte. Mindezeknél fogva a közgyűlés válassza meg báró Kemény Gábor földmívelési minister ur ő nmlgát egyeleti elnöknek egyhangulag és közfelkiáltással;

3) buzgó és ügyünk szolgálatában kifáradhatatlan alelnökeinket Szabó József és Báró Jósika Sámuel urakat a közgyűlés válassza meg szintén közfelkiáltással újból; végre

4) miután megválasztandó n. t. elnökünk részint távollakása, részint bokros elfoglaltatásai miatt sokszor nem fog részt vehetni ügyeink vezetésében s az igen tisztelt alelnök urak is egyszerű-másszor akadályozva lehetnek; de másfelől a jövőre való gondoskodás és a fiatal nemzedéknek a közügyekbe való beavatása érdekében is: létesítsen a közgyűlés egy harmadik alelnöki állást és arra közfelkiáltással Báró Bánffy Ádám urat, e tehetséges és nagyratörő gazdatársunkat válassza meg,

— közgyűlés ezen négy indítványra a következő határozatokat hozza:

ad 1) egyhangulag és közfelkiáltással Tisza Lászlót tiszteletbeli egyeleti elnökévé választja,

ad 2) zajos helyesléssel és egyhangu felkiáltással Báró Kemény Gábor alapító tagtárs ő nmlgát egyeleti elnökévé választja s erről ő excellentiáját azonnal táviratilag tiszteletteljesen értesíteni határozza,

ad 3) szintén egyhangulag és közfelkiáltással eddigi alelnökeit: Szabó József és Báró Jósika Sámuel tagtársakat újonnan megválasztja; végre

ad 4) egy harmadik alelnöki állást létesít és azt közfelkiáltással Báró Bánffy Ádám tagtárssal tölti be.

100. Elnök a maga és elnöktársai nevében a kitüntető bizalomért köszönetet mondva

— a 24 választmányi tagra beadandó szavazatok szedésére Berde Mózes, Demeter Károly és Vörös Sándor tagtársakat kéri fel és az ülést ennek megtörténtéig felfüggeszti.

* * *

101. Elnök az ülést újból megnyitván

— a szavazatszedő bizottság a következő eredményt jelenti be; szavazott 37 tag, legtöbb szavazatot kaptak: báró Bánffy Ernő 36, dr. Berde Áron 37, gróf Bethlen Gergely 36, Bodor Antal 37, id. Bodor Pál 37, Dávid Antal 37, Eöry Tivadar 37, Filep István 36, Girsik János 37, Hutflesz Károly 36, Mózsa Sámuel 23, Nagy Lajos 37, dr. Réthy Mór 37, Ritter Gusztáv 37, Sárosy Pál 36, gróf Schweinitz Gyula 37, Szabó Sámuel 36, Szentgyörgyi Lajos 37, dr. Szentkirályi Ákos 37, Szigethy Miklós 36, Tóth Zsigmond 36, Tuba Lajos 37, Vörös Sándor 36 és Walter Lajos 37 szavazatot. Ezekon kívül kaptak még szavazatot: dr. Szaniszló Albert 15-öt, dr. Martin Lajos 2-öt, Sugár József 1-et és Voith Gergely 1-et.

102. Elnök a megjelent tagok kitartó türelmükért köszönetet mondva

— a mai jegyzőkönyv hitelesítésére Demeter Károly, Szenkovich Márton és Vörös Sándor tagtársakat kéri fel és az ülést bezárja.

Hitelesítik;

Demeter Károly, s. k.
Szenkovich Márton, s. k.
Vörös Sándor, s. k.

Szabó József, s. k.
egyleti alelnök.

Gamauf Vilmos, s. k.
egyleti titkár.